

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Parlementaire enquetes: om de kwaliteit van het openbaar bestuur: B.I.L. nieuws

Kemp, P. van der; Enckevort, I. van; Klink, L. van; Pokorny, D.; Herberg, A.H. van der

Citation

Kemp, P. van der, Enckevort, I. van, Klink, L. van, Pokorny, D., & Herberg, A. H. van der. (1989). Parlementaire enquetes: om de kwaliteit van het openbaar bestuur: B.I.L. nieuws. *Bestuurskundige Berichten*, 4(2), 28-29. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233193>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233193>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

PARLEMENTAIRE ENQUETËS: OM DE KWALITEIT VAN HET OPENBAAR BESTUUR

Wat bijna vijf jaar geleden begon als een terloopse ambtelijke klus is uitgemondd in een politiek en bestuurlijk drama dat naar Nederlandse begrippen zijn weerga niet kent.

Na een ondoorzichtige "stammestrijd" tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken, met daar nauw mee verbonden de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, werd in juni 1986 de knoop doorgemaakt. Niet de Staatsdrukkerij, noch de ervaren Joh. Enschedé & Zn., maar drukkerij Elba zou het nieuwe paspoort moeten maken. Op Elba dachten de ambtenaren van Van den Broek meer greep te kunnen hebben dan op die andere geroutineerde drukkerijen. Joh. Enschedé, dat de waardepapieren voor de halve wereld verzorgt, zou zich waarschijnlijk niet om een boodschap laten sturen. En Elba wilde, na de succesvolle orders van bus- en tramkaartjes, nu ook wel eens aan het grote drukwerk beginnen.

Maar zover mocht het niet komen. Eind 1987 bracht de Algemene Rekenkamer op verzoek van de Tweede Kamer een rapport uit over de 'totstandkoming en uitvoering' van de samenwerkingsovereenkomst die de Staat in juni 1986 met KEP - in casu Elba - had gesloten. Kort daarop besloot de Kamer één van haar zwaarste controlemiddelen in te zetten: de parlementaire enquête.

De kritiek van de enquêtecommissie op - onder andere - het Ministerie van Buitenlandse Zaken was hard:

"De beleidsvoorbereiding in het kader van het paspoortproject is gebrekkig verlopen. De beleidsuitvoering is vaak chaotisch geweest" en "De Tweede Kamer is over het Paspoortproject weinig ruimhartig van informatie voorzien. Ook is zij op verschillende punten onvolledig en op een aantal punten zelfs onjuist ingelicht."

opmerkelijk

Het mag op z'n minst opmerkelijk genoemd worden dat er in de jaren tachtig achter elkaar drie enquêtes zijn gehouden: een enquête naar de ondergang van het Rijn-Schelde-Verolme-concern, één naar vermeend misbruik van bouwsubsidies voor premiehuurwoningen en een enquête naar het paspoortproject. En passant heeft de Kamer ook nog een onderzoek uitgevoerd naar eventuele actieve of passieve betrokkenheid van het Ministerie van Landbouw bij ontduiking van visquoteringsregelingen.

De enquête als controlemiddel leek volledig uit de gratie te zijn. Dertig jaar lang heeft de Kamer er geen gebruik van gemaakt. Waarom dan nu plotseling een hausse van enquêtes? Is het aantal schandalen en débâcles in het openbaar bestuur toegenomen? Is de kwaliteit van het - ambtelijk - management in de beleidsuitvoering afgenomen of moeten we spreken van een paar pijnlijke incidenten, terwijl de bewindslieden

beloven nooit meer stout te zullen zijn? En hoe zit het met het parlement: wil de Tweede Kamer haar controletaak daadkrachtiger uitvoeren of is een enquête niets meer dan 'manetjesmakerij'? Nog belangrijker is wellicht de vraag wat de Kamer en Regering doen met de conclusies en aanbevelingen van enquêtecommissies. Zo zei Van Mierlo na discussie over het eindrapport van de RSV-enquête: "Het is om te huilen als je ziet hoe het parlement een daad van grote betekenis - het werk van enquêtecommissie - binnen een paar weken weet om te bouwen tot een stinkerige affaire, die ieder vertrouwen in gezag aan de verder te trekken conclusies heeft ontnomen."

symposium

Allemaal vragen die op het lustrum-symposium van de B.I.L. op vrijdag 12 mei aanstaande aan de orde zullen komen. Op het symposium zal Prof. Rosenthal de spits afbijten in een lezing met een viertal prikkelende stellingen over latente gevolgen van enquêtes. De heer Bakker, oud-Tweede Kamerlid voor de CPN, zal in een coreferaat reageren op de stellingen van de heer Rosenthal. Prof. Ringeling, Hoogleraar Bestuurskunde uit Rotterdam, zal ingaan op de bestuurlijke en de managementsaspecten van het paspoortdebacle. De heer Berg, een topadviseur van het organisatiebureau Berenschot en auteur van het boek "Managers bij de overheid", zal in zijn coreferaat hierop reageren. Na de lunch vindt dan een forumdiscussie plaats. In het forum hebben zitting:

- mevrouw Stuiveling (voorz.); Lid van de Algemene Rekenkamer;
- de heer De Visser; PvdA Kamerlid, beter bekend als 'Paspoorten Piet';
- de heer Tas; Directeur Expertise Centrum;
- de heer Overmars; Directeur Nationale Investeringsbank, financier van KEP;
- de heer Post; Topambtenaar op het Ministerie van Volkshuisvesting.

Resumerend: B.I.L.-symposium, vrijdag 12 mei 1989 in de Stadsgehoorzaal te Leiden, van 9.00 uur tot 16.15 uur.

Inmiddels is aan iedereen het programmaboekje van het symposium toegestuurd. In het boekje zit een aanmeldingsformulier en een acceptgiro (de toegang is maar fl 12,50 incl. koffie, thee en lunch). Heb je als B.I.L.-lid géén programmaboekje ontvangen, neem dan even contact op met iemand van de symposiumcommissie of het bestuur (altijd bereikbaar op de B.I.L.-kamer, tel. 071-275554).

De symposium commissie,
Petra van der Kemp, Ireen van Enckevort, Lenny van Klink, David Pokorny en Anne Hans van der Herberg.

hooggeachte redactie

Geachte redactie,

Hierbij doen wij een dringende oproep om voortaan lezers uit te nodigen kopij in te sturen.

Al meer dan drie jaar lang hebben wij de mogelijkheid gehad dergelijke oproepen te negeren.

Dat willen wij graag zo houden.

Hoogachtend,
jullie lezers

naschrift redactie:

Redactie-adres genoegzaam bekend!?